

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrť leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Za narodno samoupravo.

Nemci so začeli delati na to, da se nemške šole na Sp. Štajarskem postavijo pod nadzorstvo nemškega okrajnega šolskega sveta ter tako oproste vsakega upliva okrajnih odborov, v katerih imajo Slovenci večino. Kot načelo proglašajo, da naj imajo v nemškem šolstvu odločevati samo nemške šolske oblasti.

Mi bi bili s tem seveda zadovoljni, če bi Nemci priznali to pravico tudi za Slovence. Nemci naj priznajo, da imajo v slovenskem šolstvu odločevati samo slovenske šolske oblasti, pomagajo naj, da se za Slovence ustanovi novi, poseben slovenski deželni šolski svet, in stvar bi bila hipoma rešena. Nemci se poganjajo torej za to, da bi njihove šole na Spod. Štajarskem ne bile pod uplivom slovenskih okrajnih šolskih svetov. V primeri s Slovenci nimajo Nemci na Spodnjem Štajarskem veliko svojih šol, večina jih je dvojezičnih. In Nemci se že boje, da bi slovenske šolske oblasti preveč ne pritiskale na njihove šole. Vse naše šolstvo pa je pod uplivom in pritiskom deželnega šolskega sveta, ki zatira naše šolstvo in preganja naše učitelje, ako so se le količkaj pokazali zavedne in narodne. Slab upliv nemškega deželnega šolskega sveta na naše šolstvo se pozna na vseh poljih. Naši učitelji so po večini slabše plačani kakor pa nemški, ker se nahajajo večidel vse naše šole v tretjem krajnem razredu, vrhutega so preganjani iz kraja v kraj, ako niso po volji deželnemu šolskemu svetu.

Ustanovi naj se za Slovence poseben deželni šolski svet, ki je en kos naših zahtev glede ideje narodne samouprave. Le preko te vodi pot do srečnega rešenja narodnih razporov. Čudno je, da se vlada tako brani narodnih samouprav, saj bi potem v državi ponehali mnogi prepiri

in spori, ki jo sedaj le slabe in branijo, da ne pride do miru in do pozitivnega dela prebivalcem v prid. Sleherni narod naj bi sam opravljal svoje kulturne potrebe, ker jih najbolj pozna in ve, kako se jim najboljša pride v okom. Vzrok vznemirjenja in iz tega rastoče bojevitosti leži ravno v dejstvu, da je sedaj v mnogih krajih, kakor pri nas, uprava kulturnih potreb našega naroda poverjena pripadnikom nemškega naroda. Znano je, kako nas Nemci tlačijo zlasti na šolskem polju; nočejo nam dati svojih šol, nočejo priznati kako krvavo smo jih potrebni, med tem ko dobe Nemci vse, kar le požeje.

Vsled tega so na dnevnem redu neprestani spori izvirajoči iz dejstva, da nam je nemški narod neprijazen. To povzroča vedne boje, in prej ne bo miru, dokler ne dobimo lastne samouprave; kadar ne bomo več trpeli nasilstva nemških trinogov, bodo prenehali vsi razpori. Prej pa prenehati ne smejo; mi se ne moremo udati na na milost in nemilost nas zatirajoči nemški narodnosti, ako nočemo, da bi trpel naš narod škodo.

Ako bi obstojala za Štajarsko dva ločena deželna šolska sveta, katerih enemu bi bila izključno poverjena uprava nemških, drugemu slovenskih šol, odpadla bi možnost, da bi delali drug drugemu škodo in potem bi tudi nehal strah, oživila bi zavest varnosti, iz te zavesti pa bi dosledno nastopilo pomirjenje duhov. Tista črta, o kateri trčita obe narodnosti druga ob drugo, bi se mnogo zmanjšala, število spornih točk in vprašanj bi se skrčilo, a posledica temu bi bila najblagodejnejša.

Zato je ideja narodne samouprave edino rešilna, mi bi jo želeli videti izvedeno skrajno dosledno; izvede naj se ne po pokrajinah, ampak za narodne celote. Ne samo za Spod. Štajarsko, ampak za vse pokrajine, kjer bivajo Slovenci

naj se ustvari samouprava, ki bo skrbela za koristi Slovencev.

Država sama bi morala skrbeti za to, da pride do narodnih samouprav in potom njih do miru med njenimi prebivalci. Potem bi bila monarhija močna, blagostanje bi se nam množilo, ker bi vsak narod gotovo skrbel v polni meri za sé in svoje koristi.

Kam plovemo?

Ptuj, 9. avgusta 1902.

Še predno je „Domovina“ priobčila moj zadnji članek pod tem zaglavjem, skušal je ljubljanski dnevnik — glasilo napredne stranke — opravičiti svoje postopanje glede inserata zadevajočega neko ponudbo uredništva „Štajerca“. Prim. št. 180 „Slov. Naroda“.

Izrekel sem v prejšnjem članku, da se mi ta zadeva zdi nevažna, ker sem bil prepričan, da bode uredništvo „Slov. Naroda“ se sklicevalo samo na obrtno in kupčijsko stran, kar je tudi povsem umevno in naravno. Če administrativna stran časnika ni v zvezi s politično tendenco istega časnika, ni umestno, braniti se inseratov političnih nasprotnikov. Ali navedeni list opravičuje sprejem famoznega inserata glede „Štajerčevega“ urednika tudi s tem „ker „Štajero“ nikdar ne piše proti slovenskim narodnim težnjam, nego le proti klerikalizmu“.

Pardon! „Narodova“ gospoda! To je gorostasna zmota ali celo izvestna prevara. Listu „Štajero“ so dali že njegovi roditelji in reditelji naslov „Štajero“ iz tega vzroka, da se ustavi gibanju „Proč od Gradca“ in da zametuje naše narodne težnje glede „Združene Slovenije“. V vsaki številki tega kramarskega lista so napadeni posvetni in duhovni razumniki, narodni odvetniki, narodni trgovci, narodni učitelji itd.

LISTEK.

Naš sosed.

Pripovedka, češki spisal St. Rehak.

Moj oče je bil reven vrtnar. Moral je polniti šest ust že takrat, ko sem jaz kot „prvorojenec“, zapustil glavne šole in ustopil v nižjo realko. Ako bi bil takrat slutil, kakšno žrtvo mi prinaša dobri oče, hoteč iz mene napraviti „pismenega človeka“, to je človeka, kateremu bi ne bilo treba skrbeti za vsakdanji kruh tako kakor njemu, ki se je moral dan za dnevom pražiti na solncu, ali prezebat na hudem mrazu, bi gotovo ne bil zahteval, znajoč predobro, da je razun mene še pet nepreskrbljenih bratcev in sester, da bi oče, delaven kakor vol, svoje žulje še bolj množil, samo, da bi imel sina go-spoda. Toda zgodilo se je. Dasiravno sem se moral boriti s pomanjkanjem ter z neprijazno usodo, vsekakor sem se povzpela na stališče ko-likor toliko ugodno, dasiravno še ne vredno za-vidanja. A čemu bi ne povedal tega: Postal sem tudi jaz vrtnar — vzgajajoč nežna srca otrok. S svojim stanom kolikor toliko zadovoljen, vsta-nem vsaki dan ter ležem v posteljo s toplo za-hvalo na ustnicah in z vneto prošnjo v srcu,

naj bi dobrotljivi Bog dal doživeti mojemu očetu srečne in blažene dneve v njegovi starosti sredi sinov, hčerá in vnukov ter na njegovi z mahom porastli glavi niti lasu ne dal skriviti.

Žalibog, da mi je ostal v glavi iz časov moje mladosti spomin na človeka, ki ni bil vreden poljubiti roba obleke mojega očeta, ka-terí je vso svojo srečo in srečo svoje rodbine žrtvoval zgolj le mamonu. To je bil naš sosed.

Mi smo stanovali v skromni koči, on pa v zali hiši. Sojka je bilo njegovo ime. Bil je neiz-merno bogat, pa tudi neizrekljivo lakomen. Moj oče, kot njegov sosed, je gotovo tudi vedel za njegovo bogastvo. Ko sem se jaz rodil, poprosil ga je za botra. Ne trdim to, toda mogoče, da si je oče mislil, da mu dá boter v povoj vsaj maselje onih tolarjev, katere je baje meril na bokale. Toda zmotil se je. Dobil sem samo eden tolar, katerega hranim še sedaj. Mogoče, da bi ga bil že davno poglal, ako bi ne imel ušes: Ta edini tolar mi je podelil kot novemu članu katoliške cerkve neizmerno bogati boter — Sta-nislav Sojka. Mojemu očetu je sicer mrzelo, da me je sosed tako beraški odpravil, toda ni se jezil. Tudi jaz — ko še tega nisem razumel, se nisem jezil, marveč rastle brez vse skrbi dalje. Začel sem hoditi v šolo, in dasiravno sem očetu pri delu pridno pomagal, sem vendar zvršil z

dobrim uspehom ne le ljudske šole, takrat pri nas „poglavitne“ imenovane, marveč tudi nižjo realko in tako dospel na študije. Tam kjer Laba pije Orlico, prebil sem svoja dijaška leta, naj-lepši čas svoje mladosti.

Dokler sem bil doma, bil mi je najboljši in najzvestejši prijatelj, in ob enem tudi součeneo, suhi Matija (suh največ od gladu) sosedov sin. Toda, ker lakomni sosed ni dovolil Matijcu ob-iskovati nižje realke, zabajala sva čimdalje manj drug z drugim v dotiko, dokler ni vsaj na videz najino prijateljstvo skoro povsem prenehalo, zlasti od časa, ko sem odšel od doma. Tako je preteklo sedem let.

Prišedši poslednje leto, katero sem prebil na študijah, domov, nisem opustil med drugimi znanci obiskati tudi svojega botra, sosedu Sojko, da se mu kot samostalen človek predstavim.

„Ej, glejte, glejte, naš Slavek je že doma!“ s tem besedami me je pozdravila botra. Gospoda botra vprav ni bilo doma.

„Nu, kak gospod pa bo naš Slavek?“ je nadaljevala neizmerno prijazno, brisajoč si svoj koničasti nos s predpasnikom.

„Učitelj, učitelj, gospa botra“, ji odvrnem na to.

(Konec prihodnjega)

na najzlobnejši način. Ideja, tak list ustvariti, izcimila se je v možganih zloglasnega umirovljenega c. kr. poštnega uradnika Kalchberga; Orni in drugi nemčurški trgovci in narodni odpadniki osigurali so finančno podlago listu. Orni sam je že davno odgnal Kalchberga iz uredništva „Pettaner Zeitung“, ker mož sploh ni zdrave pameti. Kalchberg obrnil je potem hitro svoje rogove proti Orni ter našental g. Konrad Fürst, da je nastopil proti Orni v znani brošuri „Die Finanzlage der Stadt Pettau“ ter neusmiljeno bičal mestno gospodarstvo ptujkega župana.

Tudi „Štajercu“ se majejo tla; list se bori z deficitom in če gospodje ala Orni hočejo dobiti „liberalnega“ urednika iz Kranjske, storijo to samo iz tega nagiba, ker hočejo list rešiti sramotnega pogina. Ti nemčurji si namreč mislijo, če dobimo „liberalnega Slovenca“ za „Štajerca“, bodo spodnještajarski razumniki, osobito tudi učitelji, ki so razcepljeni na dva tabora, in naše germanizatorske težnje bodo procvitale ter obrodile obilo sadu. Čudno, da ljubljanski dnevnik tega prozornega namena odpadnika Orniga in njegovih podreptnikov ne uvidi. Iz vsake številke „Štajerca“ odseva našim narodnim težnjam sovražni duh. Vsaka številka tega ostudnega lista, ki živi samo od škandalov — njegov sedanji urednik je izprijen bogoslovec, ki ima jako temno in omadeževano preteklost — je poveljevanje narodnih odpadnikov ala Orni et tutti quanti.

Evo dokazov! V zadnji številki očita pod naslovom: „Štajarski deželni poslanci in kmeti“ našim slovenskim deželnim poslancem svoje poklice, ki jih negujejo v zasebnem življenju ter nadaljuje doslovno: „Da jih (t. j. slov. poslance) gonijo pri tem klicu „proč od Gradca“ zopet doh tarske, profesorske in farske koristi, hočemo ti kmet tudi pokazati.“ — Ako se odtrga Spodnji Štajar od Gradca, mora se priklopiti Kranjski deželi ali pa mora postati samostojen. Ako se priklopi Kranjski deželi, bodo naša plačila zopet večja, ker ima Kranjska dežela veliko večje procente kakor Štajarska. — (Številka ta poštenjak nobenih ne navede. Opomba pisca). — Ako pa postane Spodnji Štajar samostojen, moramo imeti tudi samostojno zastopstvo, svoje lastno namestništvo, torej nešteto število novih služabnikov („beamtnerov“), ki imajo mastne službe, katere pa mora plačati kmet.

To je torej „narodni“ program „Štajerčeve“ stranke. Obžalujemo le, da ljubljanski dnevnik še ni prišel do spoznanja, da ne piše „Štajero“ samo proti klerikalizmu nego tudi proti narodnemu programu „Slovenskega Naroda“.

Kritikus.

Celjske in štajarske novice.

„(Politično društvo „Naprej“) v Celju se namerava po dolgem spanju zopet prebuditi. Namen ima prirediti več shodov v najbližji okolici. Tako je prav, tako mora biti! Ne nazaj, temveč naprej!“

(Celjska narodna godba) bo igrala polnoštevno v nedeljo 17. avgusta 1902 pri veliki ljudski veselici, katero priredi čitalnica v Slovenski Bistrici ob 4. uri popoldan. Slovensko, posebno pa godbo mesečno redno podpirajo občinstvo in Celju in okolici si želi, da bi godba večkrat, kakor dosedaj prirejala ob nedeljah na dvoru „Narodnega doma“ večerne koncerte. Godba si vedno prizadeva, tej opravičeni želji slavnega občinstva ustreči, kar se pa žal mnogokrat ne more zgoditi, bodisi zaradi neugodnega vremena ali, ker godba polnoštevno ali v oddelkih večkrat drugod sodeluje in tudi iz gmotnih ter drugih ozirov ni umestno, da bi godba v Celju več kakor dvakrat na mesec javno nastopila. Opozarjamo pa tem potom slavno občinstvo, da ima v nedeljo 17. avgusta popoldne najlepšo priliko vdeležiti se v Slovenski Bistrici velike ljudske veselice, pri kateri bo godba ves popoldan in zvečer do odhoda ponočnega poštne vlaka igrala. Spodobi se, da podpiramo celjski Slovenci gmotno in moralno odlične rodoljube v Slov. Bistrici že zaradi tega, ker je čisti dobiček namenjen celjskemu „Dijaškemu domu“

in ker imamo malokdaj priliko pohiteti h kaki elavnosti v lepo Slov. Bistrico, kjer slovenstvo sicer napreduje, pa vendar potrebuje še dosti svežega ter pristnega narodnega duha in zraka; v nedeljo 17. avg. tedaj na svidenje v Sl. Bistrici! („Celjski Sokol“) priredi v nedeljo, dne 31. t. m. popoldanski pešizlet v Vojnik. Natančnejši spored se objavimo.

(Veselica nemških obrtnikov na Starem gradu) v nedeljo, dne 10. t. m. je po poročilu nekoga navzočnika klaverno izpadla. Vsa zabava je obstojala v besnem kričanju nekaterih zagrižencev, da so navzoče bolela ušesa. V košu so se prodajale plavice, s katerimi so se udeleženci našemarili. Za zabavo so veseljarji tudi pridno pili, da je bilo zvečer pol pijanih. Na dnevnem redu je bilo tudi par govoranc, zagriženih v najvišji meri; navdušenje je bilo velikansko, heul-kričanja ne konca ne kraja. Zvečer so streljali, to je bil vrhunec zabave! Krasno preganjanje dolgečasa!

(Celje — moderna Sodoma.) V noči od ponedeljka na torek je vznemirilo in zbudilo žensko vpitje stanovalce hiš v bližini „Narodnega doma“. Prestrašeni ljudje so videli neko mlado žensko na dvorišču sosednje hiše v sami srajci. Prosila je pomoči in zavetja pred preganjalci, ki so vdrl v njeno sobo in jo hoteli posiliti. Med preganjalci je bil tudi nek nemški c. kr. uradnik. Ubogi ženski je dala zavetje kramarica, ki ima svojo prodajalno v „Narodnem domu“, katera da onim, ki se za stvar zanimajo, natančnejše pojasnila. — Drug slučaj se je pa godil že dalj časa sem. Tu pa je že dosegla krivice roka pravice. Nek nemški oženjeni krojač in nek „hajlarski“ vrtnar sta pohotno vabila 12letno dekle nekoga tovarniškega delavca. Oba sta že v varnem zavetju okrožnega sodišča. — Starši, pazite na svoja dekleta pred takimi pohotneži!

(Nesreča.) Nevarno se je pobil gosp. Josip Sveti, posestnik in založnik piva v Gaberju, ko se je začetkom tega tedna z biciklom vozil iz Vitanja. Poškodbe so tako nevarne, da so ga morali sprevideti. Pred par leti je doletela enaka nesreča njegovega očeta, ki se je tudi pobil in vsled pridobljenih poškodb umrl.

(Duhovniška vest.) Umeščena sta bila č. g. Ant. Šobat na na župnijo Sv. Valentina pri Žusnu in č. g. Ant. Fischer, župnik v Zagorju na župnijo Sv. Jerneja v Ribnici. Kot drugi kaplan v Vojniku je nameščen č. g. Fran Spindler, dosedaj na glasbeni šoli v Rezzu. — Resigniral je na župnijo Sv. Marija na gori pri Ptuj č. g. J. Sattler.

(Učiteljska vest.) Na dvorazredni, v tretjem krajnem razredu se nabajajoči ljudski šoli v Gor. Ponikvah, okraj Celje, je popolniti mesto učitelja ozir. učiteljice stalno ali začasno. Prošnje do 5. sept. na krajni šolski svet.

(Učiteljske službe) Na petrazredni ljudski šoli v Št. Petru pod Sv. Gorami je popolniti stalno ali provizorično učiteljsko mesto v tretjem plačilnem razredu. Na trirazredni ljudski šoli v Dobovi je popolniti stalno nadučiteljsko mesto v tretjem plačilnem razredu. Prošnja za katero teh služb je vložiti do 10. septembra t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu. Pri drugi službi je tudi dokazati zmoglost poučevanja v verouku.

(Poštna vest.) Trgovinsko ministrstvo je postajnega vodjo in titular. stražmojstra deželne orožniške komande št. 6 v Gradcu, Iv. Kranjca imenovalo poštним asistentom v področju poštne in telegrafskega ravnateljstva za Štajarsko in Koroško.

(Pevsko in bralno društvo pri Sv. Martinu v Rožni dolini) priredi veselico v korist „Dijaškemu domu“ dne 17. avgusta ob 4. uri popoldne pri Stožirju po tem-le sporedu: 1. a) Pozdrav, uglašb. Fr. Ferjančič, poje moški zbor. b) Šaljiv nastop. c) Na straži, z bariton solom, poje moški zbor. d) Govor. e) Na planine, uglašb. P. H. Sattner, moški zbor z bariton solom. f) Ljubezen in pomlad, moški zbor. 2. Prosta zabava s petjem, šaljiva tombola, različni avtomati, šaljiva pošta itd. itd. Vstopnina za osebo 20 kr. Ker je čisti dohodek namenjen snujočemu se „Dijaškemu domu“, se preplačila hvaležno sprejemajo. K pravobilni udeležbi vabi najljubnejši odbor.

(Stanje hmelja.) Po poročilu spodnještajarskega hmeljarskega društva od 12. avgusta t. l.

se spravljenje srednje-zgodnjega hmelja prične drugi teden; žetev obeta biti bogata. Pozni hmelj se je vsled sedanjega hladnega vtemega nekaj zakasnil ter bo zrel koncem tega meseca.

(Zanimiva osebnost v Mariboru.) Vzel je dopust in biva sedaj s svojo obitelji pri nas. „Marburger Zeitung“ prinaša to velepomembno vest brez opazke. „Pettaner Zeitung“ dostavlja še posebej, da stanuje v „vili“ g. Schoschteritscha pri Sv. Vidu. Ker nas je zanimalo, izvedeti, kje ta „vila“ leži, podali smo se v zemljiško knjigo ter tam malo preiskovali. Toda glej, nikjer nismo našli kake „vile“. Šele po naključju smo izvedeli, da je g. Schoschteritsch, slavni ekšžupan povišal svojo prejšnjo žandarmerijsko kasarno v „vilo“, seveda „mit Nachsicht der Taxen“. Kakor znano, je g. Anton Morocutti predsednik senata v tiskovnih zadevah. Radi tega je zanimanje imenovanih listov za osebno blagostanje napominanega gospoda povsem razumljivo. Radovedni smo, če se tudi slov. listi z isto vnejo in skrbnostjo zanimajo za duševno in telesno uspevanje tega gospoda, ki je, kakor neka pravljica trdi, užival kot „slovenski“ visokošolec podporo slovenske podpiralne zaloge. Morda še g. Schoschteritsch prekrsti nekaj drugih „prostorov“ v Št. Vidu mit Nachsicht der Taxen v „vile“ za druge enake letovišnike. — Und in den Armen liegen sich beide...

Haložan.

(Slovensko pevsko društvo v Ptuj) V sredo, dne 20. avgusta t. l. ob 6. uri zvečer bo skupna pevska vaja za zunanje č. pevke in in pevce ptujskega in ormoškega okraja v Ptuj v „Narodnem domu“.

(V Ptuj) je umrla gostilničarka E. Wratschko v 67 letu starosti.

(V Hardeku pri Ormožu) je v novi občinski odbor izvoljen županom g. Martin Stanič, svetovalca sta gg. Josip Kralj in France Hanželič, odborniki gg. Andrej Bogša, Matjaž Keček, Matjaž Praprotnik, Ivan Šterman, Matjaž Zadravec in Andrej Žinko. Vsi izvoljeni so vrli narodnjaki. Živeli!

(V Loperžicah pri Ormožu) umrl je posestnik Miha Vrhovčak v 80. letu svoje starosti ter bil v nedeljo 10. t. m. na Humu ob mnogem spremstvu pokopan. Bil je v mlajših letih izvrsten godbenik. N. v m. p.!

(Mariborsko gospodarstvo.) V pretečenem upravnem letu je imelo mesto Maribor rednih donoskov 576 778 K 25 vin., izvanrednih donoskov pa 1 727 691 K 42 vin. Rednih izdatkov 589 848 K 76 vin., izvanrednih izdatkov pa 1 663 321 K 38 vin.

(Nesreča v cirkusu.) V Mariboru se je med predstavo v cirkusu Viktor podrla galerija. K sreči ni bil nikdo ranjen.

(Veliko neurje) so imeli v soboto zjutraj v Mariboru in okolici. Med dežjem je padala toča, ki pa ni napravila dosti škode. Strelne postaje so živahno delovale.

(Mandat odložil) je zastopnik kmečkih občin Ljubno, deželni poslanec Tannhart. Bil je pristaš nemške ljudske stranke.

(Samomor z možnarjem.) Z Gor. Štajarskega se poroča, da se je v občini Kammer posestnik Kaufmann vlegel na možnar in sprožil. Strel je Kaufmanna razmesaril, da se je mož v hipu preselil na oni svet.

Zapisnik

redne plenarne seje okrajnega zastopa celjskega dne 28. julija 1902.

Dne 7. julija 1902, št. 356, sklical je g. podnačelnik dr. Ivan Dečko skupščino okraj. zastopa na dan 28. julija 1902 v sejno dvorano posejilnice v „Narodnem domu“ s priobčenim dnevnim redom.

Gosp. podnačelnik, dr. Ivan Dečko, kot predsednik konstatuje sklepčnost okrajnega zastopa, ker je navzočih 22 gospodov okrajnih zastopnikov ter otvori sejo ob pol treh popoldne, pozdravi z veseljem g. načelnika dr. Sarneca, kateri je po dolgi, hudi bolezni vendar toliko okrevan, da je zamogel priti k skupščini, mu čestita na okrevanju in izreče željo, da bi kmalu popolnoma

Druge slovenske novice.

Druge slovenske novice.

(Višja dekliška šola v Ljubljani) C. kr. naučno ministrstvo je višji dekliški šoli v Ljubljani za tekoče leto dovolilo 2000 K podpore.

(Umrli je) v nedeljo v Ljubljani po daljši bolezni g. Anton Laharnar, profesor na ljubljanski realki, v 53 letu svoje dobe.

(Slovenski operni pevec), g. Naval-Pogačnik, ki slovi po vsej Evropi, bo letos gostoval v slovenski operi v Ljubljani.

(Slavnost gasilcev) se je vršila minolo nedeljo v Kamniku; vzpela je prav lepo. Udeležilo se je iste nad 400 gasilcev; po odposlancih je bilo zastopanih 143 društev.

(Nesreča.) Dne 9. t. m. so našli v cementni tovarni v Mekinjah pri Kamniku med „tribami“ 28 letnega delavca F. Podjev mrtvega. Imel je odtrgano nogo.

(Toča.) V Loškem potoku na Dolenjskem je dne 9. t. m. padala pol ure dolgo toča ter pobila vse poljske prideleke. Žito je bilo še vse na polju.

(Izkopavanje starin.) Na Gosposvetskem polju na Koroškem nadaljujejo izkopine iz rimskih časov na mestu nekdanjega Virunuma. Našli so zopet več zanimivih starin.

(Namestnik v Trstu.) Naslednikom tržaškega namestnika grofa Goessa je določen dvorni svetnik v ministratvu notranjih del dr. Simonelli, ki je zmožen hrvaščine.

(Zavod Sv. Nikolaja v Trstu) je začel razpošiljati vabila na slavnostno otvorjenje novega doma, ki se bo vršilo dne 7. septembra t. l.

(Nova slovenska cerkev v Ameriki.) V Brockway-u, Minn. v Ameriki se kmalu prične z zidanjem nove slovenske cerkve. Stara cerkev je še dovolj trdna, a treba je prostornejše; ker se je fara precej namnožila.

Izkaz prispevkov za koč na Lisci (947 m).

Slov. plan. društvo v Ljubljani, 100 K; Sav. podružnica slovenskega planinskega društva 100 K; F. Orožen, c. kr. profesor v Ljubljani, na brat 120 K; Wunderlich, zasebnik v Sevnici, 20 K; Winkle, tovarnar v Sevnici, 20 K; dr. Kolšek, advokat Laško, 20 K; Czapek, gozdni mojster v Planini, 10 K; baron Gager, graščak v Mokricah 10 K; Hvalec, gostilnar v Jurkloštru 10 K; Lončar, uradnik v Celju, 10 K; dr. Schmiermaul, zdravnik, Reichbg., 10 K; F. Vrščec, c. kr. notar v Sevnici 10 K; Zanier, veletržec, Št. Pavel, 10 K; Zwenkel, trgovec v Sevnici, 10 K; K. Elsbacher, veletržec, Laško, 5 K; dr. Mravlag, c. kr. notar, Laško, 5 K; dr. Schwab, zdravnik, Laško, 5 K; Peklar, župan, Dol, 5 K; Požun, posestnik, Trst, 5 K; Vlačavik, župnik, Št. Jedert, 4 K; Smereker, živinozdravnik, Sevnica, 6 K; Bretnar, nadučitelj, Radeče, 3 K; Jakša, trgovec, Loka, 3 K; Irgolič, uradnik, Celje, 3 K; Voh, komisar, Celje, 3 K; Črnko, župnik, Sevnica, 3 K; gospica Jurko Teja, Trst, 2 K; Račič, nadučitelj, Boštajn 2 K; Lapajne, ravnatelj, Krško, 2 K; Skuhersky, župnik, Loka, 2 K; Gmeiner, župnik, Sirje, 2 K; Veternik, župnik, Dol, 2 K; Hlastec, vikar, Laško, 2 K; Cajhen, kmet, Tebarje, 2 K; Kolenc, veletržec, Celje, 2 K; Logar, učitelj, Zidanmost, 3 K; Gasperič, uradnik, Hrastnik, 2 K; Sajovic, poštni šef, Hrastnik, 2 K; Roš, župan, Dol, 2 K; Gnus, nadučitelj, Dol, 2 K; Valentinič, nadučitelj, Laško, 2 K; Hermann, trgovec Laško, 2 K; Drole, tržan, Laško, 2 K; Iglar, nadučitelj, Loka, 2 K; Mrzelj, tajnik, Loka, 2 K; Polley, uradnik, Zidanmost, 2 K; Supančič, uradnik, Radeče, 2 K; J. Zorn, učitelj, Loka, 2 K; Chrast, uradnik, Sevnica, 2 K; Tajnik, uradnik, Sevnica, 2 K; Žičkar, dekan, Videm, 2 K; Starkelj, župan, Sevnica, 2 K; Brinar, učitelj, Sevnica, 2 K; Belle, učitelj, Maribor, 2 K; dr. Dečko, odvetnik, Celje, 2 K; Mešiček, nadučitelj, Sevnica, 2 K; Čermažar, kaplan, Sevnica, 2 K; Mohorko, uradnik, Zidanmost, 2 K; Sapošnik, uradnik, Ljubljana, 2 K; Plantan, trgovec, Ljubljana, 2 K; Moser, gostilničar, Zidanmost, 2 K; Šmid, gostilničar, Jurklošter, 2 K; Tribnik, župnik, Jurklošter, 2 K; Grad, mesar, Jurklošter, 2 K; dr. Gregorič, zdravnik, Sevnica, 1 K; Smole, trgovec, Sevnica, 1 K; Krajnc, učitelj, Celje, 1 K; Kolnik, učiteljica, Celje, 1 K; Götzl, učiteljica, Radeče, 1 K; Božič, učiteljica, Celje, 1 K; Kordischi, učiteljica, Celje, 1 K; Gradišnik, nadučitelj, Celje, 1 K; Černež, učitelj, Vojnik, 1 K; Zupanek, učiteljica, Celje, 1 K; Fux, učiteljica, Celje, 1 K; Kos, pek Radeče, 1 K; Gmeiner, gostilničar, Radeče, 1 K; Rumpf, uradnik, Zidanmost, 1 K; Berce, nadučitelj, St. Janž, 1 K; Štul, nadučitelj, Krajnsko, 1 K; Slonikver, učitelj, Svibenj, 1 K; Zahrastnik, učit. vod. v Dobovcu, 1 K; Magerle, učitelj, Krajnc, 1 K;

Lassnig, uradnik, Zidanmost, 1 K; Sušin, kmet,

Račica, 1 K; Čebašek, kaplan, Loka 1 K; Kovačič, učiteljica, Petrovče, 1 K; Zschner, učiteljica, Celje, 1 K; Šah, nadučitelj, Tebarje, 1 K; Knaflič, nadučitelj, Št. Lenart, 1 K; Kropelj, nadučitelj, Zidanmost, 1 K; Staro, učit. vod. Lokavc, 1 K; Levstik, učitelj, Celje, 1 K; Gmeiner, c. kr. častnik, Lemberg, 1 K; Končan, prodajalka, Loka, 1 K; Strgar, kaplan, Laško, 1 K; Vodenik, nadučitelj, St. Jur, 1 K; Prevč, Suškovič, Baše, Wissenjak, Kralj uradniki v Zidanemostu, vsak po 1 K; Natek, Kosi, Wondrašek, Bervar, Supan, Sadu, uradniki v Celju vsak po 1 K; Kunstič, učitelj, Celje, 1 K; Jech, zemljemerec, Celje, 1 K; Lajovic, gostilničar, Celje, 1 K; Kovač, fin. nad. paznik, 1 K; Tlaker, kovač, Tebarje, 1 K; Krajnc, veleposestnik, St. Ilj, 1 K; gospica Antle, Celje, 1 K; gospica Frangeš, Celje, 1 K; Zidar, nadučitelj, Novacerkev, 1 K; Kukovec, uradnik, Tremerje, 1 K; Rajner, uradnik, Sevnica 1 K; Testi, uradnik, Ljubljana, 1 K; Pršina, trgovec, Ljubljana, 1 K; Klun, prodajalec, Ljubljana 1 K; Dedova Cenka, prodajalka, Kranj, 1 K; Frūhtik in Podmenik, prodajalca v Zidanemostu vsak po 1 K; Spitzer, oskrbnik, Jurklošter, 2 K; Košar, orož. stražm, Zidanmost, 1 K. Skupaj 661 K.

Vsem dariteljem prispevkov za tukajšnje planinsko koč presrečna zahvala.

Kočo otvorimo slovesno dne 21. avg. 1902 vabč vse p. n. daritelje in prijatelje planinstva. Več prihodnjic. Odbor.

Dopisi.

Šmarjeta pod Celjem. O ti presneta zaspanost, o ti blažena nemščina! Kako si se vendar priljubila našemu gospodu kovaču.

„M. R. geprüfter Huf u. Wagenschmied“. Tak napis v naši slovenski vasi ob „beli cesti“, ki pelje iz nemškega (?) Celja v še bolj nemški (???) Vojnik, ali ni to nekaj nenavadnega, nekaj nenaravnega, nekaj smešnega, nekaj — neumnega? Ako se že sramujete svojega materinega jezika in mislite, da ni vreden, da je „pregmaj“, pa bi širnemu svetu naznanjali, da tukaj prebiva kovaški mojster, pa skrijte tisto pokvečeno tablico, saj homo vseedno vedeli, da ste — kovač.

Čudno je, da je tak napis v slovenski vasi. Pa še bolj čudno je, da ima tak napis na svoji hiši mož-poštenjak, o katerem si nisem mislil in si še zdaj ne moremo prav misliti, da bi bil neznajni izdajalec svojega naroda, ki bi se sramoval jezika, katerega ga je mati učila. Jaz mislim, da je ta napis nastal „slučajno“, in upam, da bo isti s poštene slovenske hiše tudi izginil prav kmalu.

Pokažite se v pravi luči! Ali na desno, ali pa na — levo. Bomo videli!

Brez zamere! Vam udani prijatelj

Anatolij.

Iz Jurkloštra. Cenjeni gospod urednik! Mislim, da je preteklo že precej časa, odkar niste dobili od nas nobenega dopisa; mislili ste gotovo, da je pri nas vse v redu, zato ne damo nič o sebi vedeti: oprostite, da Vam malo razložim naše razmere.

Že lanskó leto meseca maja imeli smo v Jurkloštru občinske volitve, katere so pa vsled priziva Šentlenarčanov bile razveljavljene ter so se meseca novembra vršile nove volitve, katere so se sicer viharo, a vendar ugodno izvršile; toda trebalo je gospodu županu prositi za asistenco c. kr. orožnikov, kateri so na dan volitve s Šentlenarčani imeli dovolj opraviti. Previdnost je povsod potrebna, in tako je tudi gosp. župan bil toliko oprezen, da je o pravem času poskrbel za take osebe, katere svet čistijo in delajo v državi mir in red, kateri je bil pri volitvah nujno potreben, sicer bi bila namesto volitve prava pravcata črna vojska z orožjem palic.

No volitve so bile končane.

Čez nekaj tednov, kakor sem zvedel, vršila se je volitev župana, katere se je sicer tudi izvršila, toda na zvijačni način, katerega so uprizorili zopet Šentlenarčani, in katere volitev je bila vsled priziva nekaterih narodno naprednih odbornikov, „oj smola“ zopet razveljavljena, ker je bil novi župan po zvijačnem potu izvoljen.

Čast, skrb, radovednost in pohlepčnost po županskem stolu gnala je novega župana tako, da je vsak teden stal pri c. kr. okraj. glavarstvu v Celju z pado, da mu isto vendar prejkoslej pomore do županskega stola; toda nič: volitve so bile kakor že omenjeno, razveljavljene,

oziroma. Vsi gg. okrajni zastopniki pritrdijo z odzdravom. Vsi gg. okrajni zastopniki pritrdijo z živahnim odobravanjem tem besedam. Gosp. dr. Sernec se vidno ginjen zahvali gg. okrajnim zastopnikom za njih sočutje.

Zapisnikarjem te seje se izvoli g. dr. Jos. Vrečko. Potem se preide na dnevni red.

Zapisnik zadnje skupščine z dne 30. grud. 1901, št. 762, se odobri.

G. predsednik poroča, da so bili računi za leto 1901 v smislu § 59. postave z dne 14. junija 1866, dež. zak. l. št. 19, razpoloženi na ogled v pisarni okrajnega zastopa več kot 14 dni in poživlje okrajne zastopnike, katerim se je računski sklep za l. 1901 doposlal, naj se oglasijo o tem računu k besedi.

Pregledovalca računov gg. Fran Fridrich in Dragotin Hribar sta račune natanko pregledala in potrdila v knjigi pismeno, da sta iste našla v najlepšem redu.

Ker se nikdo ne oglasi k besedi o tem računu, stavi c. kr. notar Baš, ki je tudi te račune pregledal, predlog, da se ti računi odobrijo, kateri predlog se sprejme.

Ki točki 3 stavi g. Ambrožič predlog, naj se z ozirom na to, da nemška stranka nima v okr. šol. svetu nobenega zastopnika, izvoli vsaj eden član njegove stranke.

Pri glasovanju izvoljen je z 19 glasovi g. Jos. Širca članom okr. šol. sveta, po eden glas so dobili gg. Zanier, dr. Schurbi in Mart. Lednik.

O prošnji županstva v Dramljah za sprejem občinske ceste od poštnega urada v Dramljah do okrajne ceste Selje-Gora med okrajne ceste poroča g. dr. J. Hrašovec in predlaga, da se tej prošnji ustreže.

G. Zanier stavi nato predlog, da se naj sprejme ta cesta še le takrat med okrajne ceste, ko bo občina Dramlje napravila tako, kakor je to prepisano za okrajne ceste. Predlog g. Zaniera se sprejme z večino glasov.

O prošnji županstva trg Žalec za dovoljenje za najem posojila 2200 K za napravo kolarnice za brizgalnico in orodje poroča g. dr. J. Hrašovec, da je že okr. odbor v smislu § 66 postave z dne 14. junija 1866, dež. zak. št. 19, dotični sklep občine potrdil in stavi predlog, da skupščina to potrdilo okr. odbora potrdi, kar obvelja.

Istotako poroča g. dr. J. Hrašovec o prošnji županstva Škofjvas za dovoljenje za najem posojila 40.000 K za stavbo šole na Ljubečnem, da je tudi v tem slučaju okr. odbor dotični sklep občine že potrdil in predlaga, da skupščina to odobri, kateri predlog se sprejme.

Med posameznimi predlogi prečita g. dr. J. Hrašovec prošnjo občine „Okolica Celje“, da se odobri uradno potrdilo zaradi popraviljanja zemljiške knjige glede vpisa lastnine pri vložku št. 121 k. o. Medlog ter predlaga, da se tej prošnji ustreže.

Po daljni razpravi, katere se udeležijo gg. notar Baš, dr. Dečko in dr. Vrečko, sklene se z večino glasov, da se okr. odbor pooblasti, da to potrdilo v smislu § 66 postave z dne 14. junija 1866, dež. zak. l. št. 19, odobri.

G. kanonik dr. Gregorec prosi, da se zadeva zaradi naprave ceste iz Šmartnega na Vojnik kolikor mogoče pospešuje, kar predsednik g. dr. Dečko v imenu okr. odbora obljubi.

G. dr. J. Hrašovec predlaga, da se dovoli „Dijaškemu domu“ podpora 1000 K. — G. dr. Vrečko omeni, da bi bilo z ozirom na vzvišen namen tega društva poniževalno za okr. zastop celjski, če bi se dovolilo samo 1000 K in predlaga, da se dovoli vsaj 2000 K, kateri predlog se sprejme z 21 glasovi.

G. Lipuš prosi, da se dovoli za popravilo občinske ceste iz Rov čez Kuretnico v občini frankolski podporo 400 K.

Po daljši razpravi, katere se udeležijo gg. notar Baš, dr. J. Hrašovec in Fran Roblek, sprejme se predlog g. dr. J. Hrašovca, da se okr. odboru dovoli izplačati 400 K, če se bo cesta v toliko popravila, da bo za rabo.

Gg. dr. Vrečko, Martin Lednik, Anton Koren, Jožef Lipuš in Jožef Podgoršek stavijo še različne nasvete v zadevi nasipavanja kraj. cest itd., katere nasvete vzame okr. odbor na znanje.

Ker ni daljnjih predlogov, sklene gosp. predsednik zborovanje ob štirih popoldne, zahvaljujoč se gg. okr. zastopnikom za njihovo sodelovanje.

in novi župan telebnil je raz v duhu že zasedenega županskega stola.

Mi ga sicer obžalujemo, toda ker volilna postava tako veleba, mu za zdaj ne moremo pomagati.

Pa še nekaj gospod urednik! Naši volilci so pred tremi leti in tudi lani volili v občinski odbor vsakokrat po 18 zastopnikov, katerih naloga je zastopati v obč. odboru kmečke koristi, toda čemu se je to zgodilo? Saj ti možje, ako jih župan kliče k sebi enkrat, dvakrat, nikoli ne pridejo v zadostnem številu k istim in tako se stvari, katere bi se imele pri sejah razpravljati in katerih zadeve so dostikrat nujne, zavlakujejo po mesece dolgo, preden se rešijo. Vprašamo vas, p. n. odbornik: zakaj smo vas volili v obč. odbor? Nimate li naloge skrbeti zato, da se ukrene pri odborovih sejah kaj pametnega in potrebnega? Mi volilci si bomo to dobro zapomnili, ohranili za prihodnje volitve v spominu, da bomo volili le take može, katerim se sme zaupati in kateri može naj bi bili taki, kakor je naš vrli in zastopni gospod župan Martin Pintar in še par drugih odbornikov. „Proč z hinavci, izdajalci domovine, katerih ni drugi namen kakor občno črniti, nji očitati sleparstvo in druga podobna dejstva!“ „Streliš udri iz višine izdajalca domovine!“ Kdor sam sebe povisuje, prazno slamo oznanjuje.

V kratkem več gospod urednik, imava se še sicer mnogo za pogovoriti, toda ker se pripravlja in bliža huda ura, moram se umakniti. Opazovalec iz Lisce.

Iz Konjic. Naš okraj, ki je popolnoma slovenski, živi v svoji zaslepljenosti kopico privrancen in njih privrženec v svojem naravnem središču, katere bi pa narodna organizacija kar utopila. Tukajšnjim Slovincem manjka poguma za boj, ki njim samim ne more nič škodovati, a ki bi vrgel obole nasprotnike takoj ob tla. Tako pa ljubijo naši narodnjaki gniti mir ter trpe z veliko ravnodušnostjo zasušnice, ki jim jih kar zaporedoma dele nemčurji; manjka nam energije, manjka nam radikalne odločnosti. „Na boj za pravico!“ bodi naše geslo, „Svoji k svojim“ orožje v tem boju, in v par letih se Konjice ne bodo več slavile kot predmetje celjskega nemštva. Ker želimo in upamo, da bo napočil tudi konjiškemu slovenstvu kmalu vstajenja dan, nočemo osvitljevati slabih narodnih razmer natančno; ker pa je naš namen razdreti slabo in potem zidati dobro, ne smemo zamolčati nekaterih dejstev, ki so celó najnezavednejšemu človeku v pohujšanje.

Konjiški Slovenci, seveda ne vsi, vzdržujejo ljudi, ki so junaki v „heul“ anju in ki se predrzno izzivati s plavicami. Greh je, da se v „narodni“ čitalnici skoraj samo blažena nemščina, in da se kar povprek kriči ničvredne nemške popevke, ker baje Slovenci nimamo nič lepega. Kdor tako sodi, naj vzame rajši v roko motiko, kakor liro! Naravnost škandalozno je nadalje, da pošiljajo celo „narodnjaki“ svoje otroke v „šulferajnsko“ šolo. Na tak način izvišujete svoje narodne dolžnosti? O ironija! Razume se samo ob sebi, da so se naši Slovenci prav pridno udeležili dne 6. julija t. l. veteranske veselice, kjer so gg. kakor Poljak (!) Jakovitz, Wesenschegg prav predrzno izzivali s plavicami. Da se je tudi „heul“ alo ni treba še posebej omenjati. Ta dan smo videli tam mnogo naše inteligence, ki se za narodne veselice niti ne zmeni. Izzivanje, to je ponašanje s plavicami, jim je tako seglo k srcu, da so celó sami prodajali ta plevel in bili razžaljeni, ko se je storil proti temu odločen korak. Veterani so se obnašali, kot se to spodobi avstrijskemu doslužencu, seveda so se našle tudi izjeme, kakor g. Kump. Največjo komedijo je uganjal celjski Hrvat Derganc. Temu janičarju je bilo vse premalo nemško in je radi tega prav nesramno napadal konjiške veterance, gotovo si je hotel zaslužiti sedež na desnici „Allvatra“, ali pa je zastopal celjsko fakirščo. Oddahnil se je malo, ko so zatulili v beznici tevtonskega Werbnigg a znano izdajalsko pesem, seveda s pomočjo celjske bande in veteranskega društva. Taki so naši nasprotniki; ali je primerno, da se občuje s temi ljudmi tako ljubeznivo? Pomnimo vendar, da „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“!

Izvrstna pa je bila ideja Konjičanov, privedi dne 17. avgusta t. l. veliko veselico v prid „Dijaškega doma“ v Celju, dal Bog, da bi bila ta veselica, ki mora na vsak način imeti značaj velikega narodnega taborja, oznanovalka boljše bodočnosti konjiškega slovenstva!

Iz Središča. dne 12. avg. — Središčani se v raznih listih napadajo, ker so se v neki nujni zadevi obrnili do dež. poslanca Orniga. — Moj namen ni, ta čin zagovarjati, ampak pojasniti hočem, kako da se je to zgodilo. — Vsled neke konjske bolezni v Čakovcu prepovedala je naša vlada vsak promet s konjsko vprego čez mejo. Ako bi ta prepoved, katere je bila čisto neopravičena in postavno neutemeljena, nekoliko časa obveljala, bil bi to hud udarec za Središke obrtnike, trgovce itd. sploh, vsak promet v Središču, ki leži ob ogrski meji, bil bi uničen. — Da bi se ta prepoved razveljavila, storila je prvi korak tukajšnja „Obrtniška zadruga“ z vlogo na c. kr. okr. glavarstvo in na dež. poslanca Orniga. — Da pa se je ravno do tega poslanca obrnila, storila je le iz tega vzroka, ker je ta poslanec izvoljen tudi v graško trgovinsko in obrtniško zbornico in kot tak ima on dolžnost varovati interese tudi slovenskega obrtništva in trgovstva. Drugače bi nam pač ne prišlo na pamet beračiti pri g. Ornigu za kako uslugo. — Navedena prepoved se je potem kmalu razveljavila a ne le vsled posredovanja g. Orniga, ampak tudi vsled na c. kr. okr. glavarstvo odposlane vloge; tako se izrecno glasi v dotičnem odloku. — Da bi si vsled tega g. Ornig dal po svojih časopisih hvalo in slavo peti, tega se nismo nadjali, ko bi to vedeli, pustili bi ga pri miru.

Ako smo s tem storili kak naroden greh, naj se nam to ne vzame za zlo; zagotavljamo pa, da v bodoče g. Ornig nikoli več povoda ne bo imel hvalisati se, da je za nas kaj storil.

Narodno-gospodarske novice.

Ljudska izomika in ljudsko blagostanje.

I.
(Dalje.)

Nič manj kakor obrtnik, potrebuje splošne in strokovne izobrazbe tudi delavec. V krajih, kjer je delavstvo še precej neorganizovano, kažejo statistike, da ravno delavci z večjo nabrazbo dobivajo večjo plačo. Slučajno sem dobil neke statistiko moskovsko-vladimirske tovarne za bombaž iz pretečenega desetletja:

Starost delav- cev	Število delav- cev	Dnevna mezda v kopekah		mezna razlika v prilog alfa- betov v %
		alfabetov	analfabetov	
15—20	427	33.4	31.1	+ 8
20—25	282	51	45.6	+ 12
25—30	297	62.1	48.2	+ 25
30—35	203	89.7	59.8	+ 50
35—40	166	88.5	64.6	+ 37
40—45	91	88.9	69.8	+ 28
45—50	56	107.5	71.4	+ 51

Te številke kažejo pač najjasneje, kolik vpliv ima naobrazba na uporabnost posameznika, kolik vpliv obenem na celó gospodarski razvoj. Ne tisti delavec je uporabnejši, ki največ pretrpi, (to se da trditi seveda v rudokopih), pač pa tisti, ki ima večjo izobrazbo. Na fizično silo delavca se je gledalo pač v časih, ko je trebalo v resnici tudi v tovarnah več telesnega dela, toda ozirati se moramo dandanes na velikanske tehnične pridobitve, ki so omogočile, da telesne človeške sile nadomeščajo stroji, ki so pa na drugi strani seveda silovito pomnožili četo brezdelnih ljudi.

In še en stan je, za nas Slovence pač najvažnejši stan, kateremu treba globoke strokovne naobrazbe — naše kmečko ljudstvo. A o tem še govorim pozneje.

Gotovo pa je, da večina zastopnikov teh stanov izide iz ljudske šole. Potreba bi bila torej, da se vsem tem daje že v ljudski šoli po možnosti takšen pouk, ki je podlaga dobri strokovni naobrazbi. V ljudski šoli bi se trebalo ozirati mnogo bolj na praktične potrebe našega ljudstva, kakor se to v resnici godi. To se je povdarjalo od mnogih strani v novjšem času pri raznih narodih. In veseljem lahko pozdravljamo isti pojav tudi pri Slovencih. V štev. 2 letošnjega „Potopnika“ je priobčil učitelj Jožef Klemenčič vrlo

lep članek: „Prosnova naših ljudskih šol“, kjer pravi med drugim: „Dasi je ljudska šola najobčnejša šola, ki je namenjena vsem otrokom brez razlike spola in bodočega poklica, dasi je ona osnovna šola, ki ima namen, da podaja vsem otrokom osnovne nauke, to je prvo podlago vsej duševni izobrazbi, vendar bi se morala ozirati vsaj pri nas na kmetih na oni sloj naroda, ki je v njej najbolj zastopan, in ki vanj večina naših učencev zopet prehaja: na kmečki in delavski stan.“

To so vrle besede in upati je pri probujanosti našega učiteljstva, ki se s pridom uči pri češkem učiteljstvu, da bode ono samo šlo v prvi vrsti v boj za preosnovo ljudskih šol.

Jasno je in se vidi tudi pri nas Slovincih, da je gospodarska zmožnost ali vrlost odvisna od moralne količine. Gotovo je pa obenem, da naravnost raste po plemeniti in oplemenjujoči šolski naobrazbi. Najdejo se pač ljudje, ki bi radi utajili to dejstvo, in ki navajajo kot dokaze pri tem razne kraje, v katerih je naravnost padla tako nizko, da niti najboljši učitelj-pedagog in najblažji duhoven ne moreta dovesti ljudstva do tiste moralne stopinje, s katero bi se to ljudstvo lahko dvigalo vedno više in više. Toda nasproti temu treba je opozoriti na nepobito dejstvo, da v našem narodu niti desetina ljudstva ne stoji na tako nizki stopinji. Seveda, če se zanese v take kraje oni razjedajoči in skrajno nemoralni boj, ki se bide da nes po enem delu našega slovenskega ozemlja, če se ljudstvo zastruplja z izrodki liberalizma in klerikalizma, če se ga sistematično tira do vedno večjega klerikalizma, če se ga sistematično tira do vedno večjega poživljenja, in če se to ljudstvo, mesto da bi se mu blažilo in oplemenjalo dušo, posurovlja in tira zoper svoje interese v brezumen boj, potem je to mogoče. A krivda pri tem ne pade na ljudstvo, ampak na ono brezvestno četo ljudij, ki ne pozna drugega kot svoje koristi, ki hodi breznačelno svoja neznajna pota, in ki je vsak trenutek pripravljena, prodati interese ljudstva za svoje interese.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

(Nagodba.) Razglašja se, da je tretje branje avtonomnega carinskega tarifa končano. Poravnala so se bistveno važna nasprotja, a kar še ni rešeno, se dožene v ministrskih konferencah. V ta namen je ministrski predsednik Körber v nedeljo šel v Ratot k ministrskemu predsedniku Szellu, kamor so prišli tudi ogrski finančni minister Lukacs, trgovski minister Lapg in poljedelski minister Daranyi. Konec tega tedna pride Kőrber in Szell v Iši in je brez dvoma, da bo potem cesar odločil glede tistih točk, o katerih se Kőrber in Szell nista mogla zjediniti. Sporazumljenje med obema vladama se doseže, o tem smo sedaj lahko prepričani, če ne drugače pa po odločbi cesarja in smo tudi lahko prepričani, da pride tako doseženi načrt nagodbe na jesen pred parlament.

(Spravna posvetovanja.) Sedaj se piše kar o dveh spravni posvetovanjih, na eni strani se poskusijo spraviti Nemci in Čehi, na drugi pa Poljaki in Malorusi. Ti narodi ne smejo staviti pretiranih zahtev, pokazati morajo dobro voljo, da se zdrži parlament v korist vseh narodov delaven. Nemci seveda niso previdni in z malim zadovoljni, ker zahtevajo nemščino za splošni državni jezik ter že v naprej onemogočujejo vsako spravo. V Galiciji imajo Poljaki vso upravo v rokah in Malorusi so takorekoč brezpravni. Razmere so neznosne in krivične, kar je pokazal zadnji kmetijski štrajk.

(Štrajk v Galiciji.) Uradno se poroča, da pojema štrajk kmetijskih delavcev v Gališki. Bržčas je to uspeh pritiska. Maloruski listi poročajo naravnost strahovite posamičnosti o postopanju okr. glavarjev, orožnikov in vojaštva. Isti listi so dokazali, da se je uradoma neresnično poročalo o dogodkih v Gališki.

(Preganjane Poljakov v Nemčiji.) V pozensko-vestfalskih okrajih preganjajo državna oblastva Poljake na vse načine. Te dni so imeli Poljaki neko slavnost. Vlada je 10 poljskim društvom prepovedala iti z razvitimi zastavami

v cerkev in tudi poljski cerkveni govor je pre-povedala. Slavnostni cerkveni govor pri poljski narodni slavnosti je bil vsled vladnega ukaza nemški!

(Vojno brodogradnje veselje.) Leta 1906 bodo dovršene nove vojne ladje, kakor je bilo dolo-čeno v dotičnem programu za mornarice posa-meznih držav. Po tem programu bode leta 1906 imela Anglija 67 novih vojnih ladij in 70 križark, skupno 1.414.090 tonelov; Francija 32 vojnih ladij in 28 križark s 592.009 ton.; Zedinjene države ameriške 20 vojnih ladij in 15 križark s 420.440 ton.; Rusija 26 vojnih ladij in 13 križark s 347.840 ton.; Italija 15 vojnih ladij in 6 križark z 229.020 ton.; Nemčija 18 vojnih ladij in 12 križark z 204.150 ton.; Japonska 7 vojnih ladij in 6 križark s 152.360 ton. in Avstro-Ogrska 15 vojnih ladij in 3 križarke s 94.060 ton.

(Razmere v Macedoniji.) Turki uganjajo zopet svoje grozovitosti v Macedoniji. Okrog Bi-rije in v tem kraju samem so Turki vse kristjane poklali. Mesto Debar v ohridskem vilajetu so Albanci popolnoma oropali in potem zažgali. Ravnotako so storili z različnimi kristjanskimi vasmii. Ustaši niso v stanu preprečiti tega divjanja tur-škega vojaštva.

(Švica) gradi nove trdnjave ob avstrijski meji. Ob reki Linth začela je Švica graditi nove trdnjave. Tamošnji uradni list sicer zatrjuje, da nima gradnje teh trdnjav drugega pomena nego da se vojaki urijo v zidanju trdnjav. A tega mnenja pa niso drugi, posebno ne dunajski listi, ter povdarjajo, da ima gradnja teh trdnjav važ-nejši pomen.

(Italija in Turčija.) Zadnje čase sta se Tur-čija in Italija zelo približali ter se obsipali z ljubeznivostmi. Sultan je povabil poveljnika ita-lijanskega brodogradnje v sredozemskem morju, admiral Palumbo, naj ga z višjimi častniki obišče. Admiral pride tekom tega meseca v Cari-grad ter prinese sultanu darove kralja Viktorije Emanuela. Napetosti med Rimom in Carigradom ni več. Italija ne misli začeti vojne zaradi Tri-politanije, nego hoče postopati baje solidarno s Turčijo.

Književnost.

(„Gorenjski Slavček“.) Opera v treh od-delkih, zložil Anton Foerster. Izdala in zalo-žila „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Tako je na-slovljena elegantna, po Groharju z naslovno sliko opremljena knjiga, katero je pravkar pričela razpošiljati „Glasbena Matica“ svojim članom kot društveno darilo za leti 1900/01 in 1901/02. „Gorenjski Slavček“ je najboljše in najdra-žje delo, kar jih je dosedaj iz-dala „Glasbena Matica“; obsega 212 strani na veliki četrti in stane njegovo izdanje štirikrat toliko nego so povprečno stala dosedanja letna darila imenovanega društva. Razpošiljanje se je uredilo tako, da dobe „Gorenjski Slavček“ v roke najprvo častni člani, ustanovniki in oni člani, ki so že plačali društvenino za leti 1900/01 in 1901/02 in za temi drugi člani. Onim, ki so pla-čali društvenino le za eno teh let, bo doplačati 4 K; če bi pa ne hoteli doplačati, si lahko iz-berejo namesto „Gorenjskega Slavčka“ katero-koli drugo društveno darilo iz prejšnjih let. Od teh in od onih ljubljanskih članov, ki niso pla-čali društvenine sploh za nobeno navedenih dveh let, se bo pobiralo doplačilo 4 K, oziroma dru-štvenina za obe leti (8 K) ob vročevanju društev-nega darila. Zunanji člani pa pa blagovole dru-štvenine plačati ali poverjeniku ali jih poslati naravnost „Glasbeni Matici“. Da se razdelitev muzikalij čim bolj pospeši, pride lahko vsak član tudi sam po svoje darilo v društveno pisarno v Vegovih ulicah št. 5, med drugo in tretjo uro popoldne. — Poverjeniki se naprosijo, da čim-preje sestavijo seznam članov in jih upošljejo z društvenino vred. Za nečlane in v knjigarnah stane „Gorenjski Slavček“ 12 K. „Glasbeni Ma-tici“ sme pristopiti vsaka „svojepravna oseba in znaša društvenina na leto 4 K. Priglasili članov, naročila na „Gorenjski Slavček“ in denarji naj-se pošiljajo na „Glasbeno Matico“ v Ljubljani.

Razne stvari.

(Davke odpovedajo deželi.) Župan v Tri-dentu, dr. Brugnara, je naznanil v občinski seji, da je odpovedal davke deželi. Tako hočejo Ita-lijani najuspešneje protestirati, ker se jim ni do-volila popolna avtonomija.

(Benetke) se podirajo. Kraljevska palača se je bila vsled padca stolpa sv. Marka znatno pretresla. vsed česar se pokazujejo jako sumljivi znaki. Na več krajih slišijo pokanje. Razpoke na nekaterih krajih so postale že jako velike in nevarne. Podira se tudi zvonik sv. Štefana. Dne 5. t. m. so ljudje, ki so bili v cerkvi San Giovanni e San Paolo, nakrat začuli, da zidovje poka. Prestrašeni so planili na prosto; skoro na to sta se zrušili veliki stranski okni in podrl se je del velikih stebrov. Cerkev so takoj zaprli in napravili okrog ograjo. Menijo, da je celo mesto v nevarnosti, ker so segnili stebri, na katerih je, kot znano, sezidano mesto.

(Užigalice) niso stare niti še 70 let, kajti prvokrat so se pokazale v letu 1832. Največja tvornica je na Švedskem, kjer dan na dan izgo-tovljajo do 50 milijonov užigalic.

(Mokra leta.) Letos mnogo dežuje, a bila so leta, ki so bila dežja še bogatejša. L. 1315 je bilo od maja pa do novega leta vsak dan; l. 1401 od srede marca do konca septembra; l. 1405 od avgusta do novega leta; l. 1486 je bil žetvi toliko časa deževalo, da je ostalo žito nepožeto; l. 1494 ni bilo skoraj nič žetve in pota so bila tako mehka, da vozniki niso ničesar zaslužili; 1528 so bili od konca julija do srede novembra samo štirje suhi dnevi, sicer je deževalo vsak dan; l. 1579 je bilo tako mokro, da so morali kmetje polagati deske in bruna, sicer pa niso mogli voziti; l. 1660 je deževalo od binkošti do pozne jeseni, da se je pokvaril ves pridelek; l. 1786 je bilo jako deževno in mnogo povodenj. Letos smo torej v zvezi vsemu lahko zadovoljni, če ne hujšega.

(Prvi Gutenbergov tisk.) Najstarejši do sedaj dokazani tisk, katerega je napravil Gu-tenberg sam, je del koledarja, katerega je našel knjižničar dr. Zedler v Wiesbadnu. Kdaj da se je ta koledar tiskal, sta preračunala profesorja Bauschinger in dr. Stichtenoth, zvezdogleda v astronomskem računskem oddelku v Berlinu. Po položaju zvezd, meseca in solnce, kakor ga je napovedal ta Gutenbergov koledar za prve štiri mesece, sta preračunala, da je bil koledar tiskan za leto 1448. Ta zgodovinsko važni tisk bode v kratkem ponatisnila Gutenbergova družba v svojem listu.

(Nova vrsta pšenice.) Neka ameriška poljedelska šola vzgaja novo vrsto žita, ki je dokaj bogatejša in rodovitnejša, kakor vse druge vrste, in ki tudi vremenskim premembam lažje kljubuje. Novo vrsto pšenice si je ta šola na ta način vzgojila, da so na vse zgodaj prenesli cvetni prašek edne pšenice na pesti druge in so jo na to z največjo skrbjo in pazljivostjo va-rovali pred vetrom in pred pticami. Po večkratnih poskusih se je posrečilo dobiti novo vrsto, ki bode prekosila vse druge.

(Čudna mesta.) Na Angleškem je mesto, ki obstoji iz samih železniških vozov. Tudi v drža-vici Georgija je mesto z 2000 prebivalci, ki vsi stanujejo v takih vozovih. Na zapadni strani Irske je občina iz samih jadrnic. V Wiomyungu v bližini perivoja Selvestone je mesto zgrajeno iz posebne vrste stekla. Kadar vzhaja in zahaja solnce je čaroben pogled na to mesto in tuji prihajajo nalašč za to v mesto.

Loterijske številke.

Trst, dne 9 avgusta 1902: 87, 54, 67, 60, 90.
Linc " " " " 15, 74, 52, 46, 29.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Edina zaloga na Kranjskem
LEKARNA PICCOLI
pri „Angelju“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Politerska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek ali po poštnem povzetju. — Je v razprodaji v lekarnah v Celju, (263) Mariboru itd., k K 240 steklenica 10—1

Gletno težko kobilu z žrebetom

4 mesece starim, proda takoj S. Kuketz

(344) 3—1

v Zalcu.

(346) 1

A. 88/2

Edikt.

Na prostovoljno prošnjo dedičav po Matiji Orešnik iz Dobriča se bodo zemljišča vl. št. 31, 32 in 35 k. obč. Dobrič na javni dražbi na licu mesta v Dobriču prodala na dan

30. avgusta 1902 ob 8. uri popoldne.

Izključna cena je na prvo zemljišče 840 K, za drugo 1000 K in za tretjo 2421 K, za pri-tikline 34 K 80 v, za premočnine 54 K 90 h.

Pri dražbi položiti je 10%, vadij, ostanek skupila pa je plačljiv v enem mesecu s 5% obresti od dne dražbe.

Natančnejši dražbeni pogoji se smejo pre-gledati pri c. kr. okr. sodnji v Šoštanju ali v c. kr. notarski pisarni v Šoštanju v uradnih urah.

C. kr. okrajno sodišče v Šoštanju
dne 7. avgusta 1902.

(343) 3—1

Sejem.

Na Jernejevo — letos 25. avgusta — bode v Središču

— živinski sejem —

posebno za žrebete tiškega plemena.

Kupci in prodajalci se vljudno vabijo.

Prodajalko

zmožno slovenskega in nemškega jezika, ki razume tudi šivanje na stroju, sprejme takoj gospa Marija Heumayer v Mariboru, G. vni (345) 3—1 trg št. 1.

Proda se

radi rodbinskih razmer pod jako ugodno ceno

malo posestvo
oddaljeno pol ure od Laškega trga blizu premogokopa, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, posebej vinska klet (307) 3—3 in zemlje okrog šest johov.

Več pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi

Celje, Graška cesta št. 4, Celje.

Velika zaloga stekla, porcelana in kamenine.

Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, ka-kor svetilnice, zrcala, raz-lični okvirji za podobe, šipe za okna itd. na debelo in na drobno.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, katera se izvršujejo po najnižjih cenah.

Najlepši okrasni in deko-racije, jako primerni pred-meti za darila in srečolove.

Slavne javne zavode in pri-vatnike opozarjam zlasti na svojo zalogo higijeničnih pljuvalnikov.

Postrežba točna in solidna!

◀ Dve gospici ▶

iz boljših rodbin se sprejmeta na hrano in stanovanje v dobri slovenski rodbini v Mariboru.
Kje, izve se pri upravnistvu lista. (319) 3-2

Malisno šupo, kumno, suhe gobe, laneno seme, rožičke (Mutterkorn), konopje, mešanico gobe, kumno gobe, črna, rdeča, jelena, plavica, bela itd., sploh vse kakovostne izdelke in druge priloge

Anton Kolenc, trgovina v Celju.

Išče se najemnik oziroma kompanjon

vojaščine prost, lahko tudi čezno, s 1000—2000 kron gotovega denarja za trgovino s mešanim blagom ter s poljskimi pridelki, v zvezi z gostilno in prodajo tobaka. Celo podjetje dobro na preduje že več let. (321) 3-2

Brez konkurence!

Posestvo, ki ima 9 oralov, je pri cerkvi. Prednost ima izučeni na deželi; pod ugodnimi pogoji se tudi proda. Odda se le, ker ima lastnik še eno trgovino v drugem kraju.

V isti trgovini se sprejme tudi

močan učenec in mlad pomočnik izučeni na deželi.

Adresa: „H. G. 5000,“ poste restante, Malanedelja pri Ljutomeru.

(318) 3-3

Naprodaj

je jako lepo, obširno posestvo, ki leži ob državni cesti med Novim mestom in Zagrebom, takorekoč v sredini med Novim mestom in Krškim, z eno nadstropno hišo, v kateri se nahaja že dobrih osemdeset let jako dobro obiskovana gostilna, s prostornim gospodarskim poslopjem, dvema hlevoma, z velikim senčnatim gostilniškim vrtom, z ledenico tik hiše in s kegljiščem, z lepim sadnim vrtom, njivami in travniki, ki se nahajajo v bližini hiše in z vinogradom, kateri je zasajen z ameriškimi trtami, ima lepo lego in meri okoli treh oralov.

Natančneje pojasnila in pogoje, kateri so jako ugodni, daje Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Kostanjevici.

Izurjena prodajalka

za trgovino z mešanim blagom, zmožna slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, se sprejme takoj pri Ivanu Končan, trgovec v Šoštanju. (336) 3-3

Staro trgovino

z mešanim blagom

z eno veliko in eno manjšo hišo in z lepim vrtom vred proda po ceni Amalija Kalič pri Sv. Marjeti, pošta Rimske toplice na Spodnjem Štajarskem. Trgovina se nahaja v precej veliki vasi Sv. Marjeta, na najboljšem prostoru in je komaj 10 minut od največjih Rinskih toplic in od postaje ter od pošte oddaljena; promet je velik. (339) 2-2

Zahtevajte povsod dvakrat žgani

Cvekov brinovec

od FR. CVEKA, Kamnik, Kranjsko.

Lastnina in tisk D. Hribar-ja v Celju

Vabilo na ustanovni občni zbor

„Delniške družbe združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani“

ki se bode vršil dne **24. avgusta 1902** ob desetih dopoldne v gorenjih bančnih prostorih

Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 2,

s sledečim dnevnim redom:

1. Volitev predsednika. — 2. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o nakupu v § 2. a) in b) s potrjenih pravil navedenih objektov, kakor tudi končna odobritev vsebine pravil v obliki, odobreni po državni upravi. — 3. Določitev števila in volitev upravnega sveta za prva tri poslovska leta (§ 30. pravil.) — 4. Volitev revizijske komisije za prvo poslovno leto (§ 58. pravil).

Ljubljanska kreditna banka

Ivan Hribar m. p.

p. p. Ladislav Pečanka m. p.

POZIV! Prosimo, da vsak delničar, kdor se ne udeleži osebno občnega zbora dne 24. avgusta, pooblasti koga drugega, ker je treba po pravilih ene četrtine delničarjev. (347) 3-1

(252) **Josip Kregar** 20-16

stavbeni in galanterijski klepar v Celju

izvršuje stavbena in umetna ter sploh v to stroko spadajoča dela. — Napravi nove strelovođe in stari strelovođe se poskušajo z električnim aparatom. — Cene jako nizke.

Proda se

ali v slučaju da v najem zaradi bolezni hiša, v kateri se nahaja pekarija in gostilna. Hiša je sposobna za vsako obrt, posebno pa za veliko trgovino ali mesarijo, ker leži ob veliki cesti in v sredi rudokopskih poslopij. Hiša ima 22 lepih prostornih sob, v katerih so najemniki rudokopski delavci. Zraven je hlev za konja in kravo in svinjak. Nahaja se tudi velik vrt in njiva v bližini hiše.

Natančneje se izve pri upravnistvu „Domovine“ v Celju. (323) 3-3

Osle, brusne kamne za srpe in kose

priznato najboljšo blago, 100 kosov 8 K, en poštni (169) zavoj z 15 kosi franko K 2-50 30-18

— razpošilja po povzetju —

J. RAZBORŠEK, Šmartno pri Litiji.

(299) **Prostovoljna** 3-3

razprodaja.

Posestvo gosp. **Matije Dolničar v Trbovljah**, to je: hiše, mlin, žaga, gospodarska poslopja, njive, travniki in gozdi se bode

dne 19. in 20. avgusta

od 9. ure dopoldne naprej na licu mesta prostovoljno po kosih prodajalo.

Posestvo leži tik premogokopa v Trbovljah.

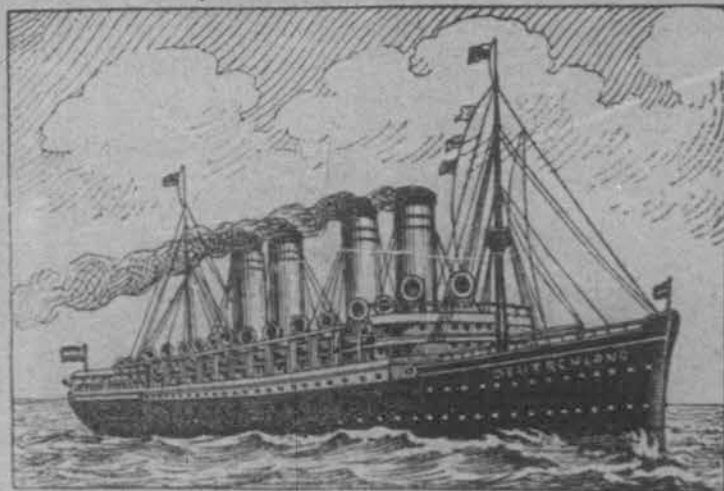
Hiše so pripravne za vsako obrt; nekatere njive in travniki pa za stavbišča.

Plačilni pogoji so ugodni.

Trajne službe

h kakemu zdravniku išče 27 let star fant, dobro izobražen, zmožen slovenskega in nemškega jezika. Spozna so dobro pri zdravilih. Nastopi lahko takoj. Ponudbe se prosijo na upravnistvo „Domovine“ pod šifro „Vedno zvest ostati“. (338) 2-2

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(333) 20

le 6 dni.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libensky.